

**Wymagania edukacyjne na poszczególne
oceny:**

KLASA 6

północną, wschodnią i zachodnią

- podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne

- wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym

- wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliższej Słońca do tej, która jest położona najdalej

- wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi

- wyjaśnia znaczenie terminu *górowanie Słońca*

- określa czas trwania ruchu obrotowego

- demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli

- wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi

- demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli

- wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi

- określa położenie Europy na mapie świata

- wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie

- wskazuje przebieg umownej granicy między Europą a Azją

- wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii

- wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej

- wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego •

podaje liczbę państw Europy

- wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy

- wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy

- wyjaśnia znaczenie terminu *gęstość zaludnienia*

- wskazuje na mapie rozmieszczenia ludności obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia

- wymienia starzejące się kraje Europy

- wymienia grupy ludów zamieszkujących Europę na podstawie mapy tematycznej

- wymienia główne języki i religie występujące w Europie wskazuje Paryż i Londyn na mapie

Europy

- wymienia zadania i funkcje rolnictwa

- wyjaśnia znaczenie terminu *plony*

- wymienia główne cechy środowiska przyrodniczego Danii i Węgier na podstawie mapy

ogólnogeograficznej Europy

- wymienia rośliny uprawne i zwierzęta hodowlane o największym znaczeniu dla rolnictwa

Danii i

Węgier

- wymienia zadania i funkcje przemysłu

- wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe

- podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii na podstawie schematu

- rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii

- wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy

ogólnogeograficznej • wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej na podstawie mapy tematycznej i fotografii

- wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego

- wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię

- wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji

- wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i na Słowacji

- wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi

- przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi

- omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej

- wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej

- wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji

- wymienia surowce mineralne Rosji na podstawie mapy gospodarczej

- wymienia i lokalizuje na mapie Rosji główne obszary upraw

- wskazuje na mapie sąsiadów Polski wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi

krajami

OCENA DOSTATECZNA

- wymienia cechy południków i równoleżników

- podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych
- wyjaśnia znaczenie terminów: długość geograficzna, szerokość geograficzna wyjaśnia znaczenie terminów: rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa
- wyjaśnia znaczenie terminów: gwiazda, planeta, planetoida, meteor, meteoryt, kometa
- podaje różnicę między gwiazdą a planetą
- wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi
- omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego
- podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie
- omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją
- wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy
- wymienia największe kraje geograficzne Europy i wskazuje je na mapie
- opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- wyjaśnia znaczenie terminów: wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt
- przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych
- omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów
- wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w.
- omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności
- przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów
- charakteryzuje zróżnicowanie językowe ludności Europy na podstawie mapy tematycznej
- wymienia przyczyny migracji Ludności
- wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie
- wymienia cechy krajobrazu wielkomięjskiego wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata
- porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów
- przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego Danii i Węgier sprzyjające rozwojowi rolnictwa na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych
- wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji
- podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji
- wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie
- podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni
- omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych
- omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce
- wymienia znane i cenione na świecie niemieckie wyroby przemysłowe
- rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach
- przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii
- wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki
- wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę
- wymienia główne gałęzie przemysłu Rosji na podstawie mapy gospodarczej
- wymienia najważniejsze rośliny uprawne w Rosji na podstawie mapy gospodarczej podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy

OCENA Dобра

- odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie
- odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych
- rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji
- opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą
- omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji
- omawia przebieg linii zmiany daty
- przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji
- wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi
- wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi
- opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej
- wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej
- omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych
- podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie
- charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy
- analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy
- przedstawia przyczyny zróżnicowania narodowościowego i językowego ludności w Europie
- omawia zróżnicowanie kulturowe i religijne w Europie
- przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście
- omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map
- omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Europie
- omawia rozmieszczenie najważniejszych upraw i hodowli w Danii i na Węgrzech na podstawie map rolnictwa tych krajów
- wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji
- omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu
- omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki
- omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w.
- analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego
- charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- omawia znaczenie turystyki aktywnej na Słowacji
- omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi
- podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu
- omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na stan gospodarki Rosji
- omawia znaczenie usług w Rosji
- charakteryzuje relacje Polski z Rosją na podstawie dodatkowych źródeł

OCENA BARDZO DOBRA

- określa położenie matematycznogeograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy
- wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej
- oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi
- wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze
- opisuje budowę Układu Słonecznego
- wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji
- określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej
- wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej
- charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku
- porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy
- wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii
- omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii
- omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie
- omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy
- porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się
- przedstawia skutki zróżnicowania kulturowego ludności Europy
- przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności
- porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie
- porównuje wydajność rolnictwa Danii i Węgier na podstawie wykresów
- wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji
- charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji
- przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych
- omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej
- przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej- - Westfalii na podstawie mapy i fotografii
- charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy
- porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji
- opisuje przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno- - sportowych Czech i Słowacji na podstawie fotografii
- porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii
- podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie
- omawia czynniki lokalizacji głównych okręgów przemysłowych Rosji
- wyjaśnia znaczenie przemysłu w gospodarce Rosji
- opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł

OCENA CELUJĄCA

- wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
- wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych
- określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych
- wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca
- wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi
- wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji
- wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii
- wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu
- podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych
- przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy
- analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy
- opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy
- omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy
- ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów
- ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich metropolii
- wyjaśnia, dlaczego w Europie występują korzystne warunki przyrodnicze do rozwoju rolnictwa
- przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju nowoczesnego rolnictwa w Europie
- omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji
- analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii
- omawia wpływ sektora kreatywnego na gospodarkę Nadrenii Północnej-
- Westfalii
- udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych
- udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym
- projektuje wycieczkę na Litwę i Białoruś, posługując się różnymi mapami
- analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie
- charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii
- omawia wpływ konfliktu z Ukrainą na Rosję
- uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski
- przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji